

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Dva važna dogodka

Jugoslovanska strokovna zveza je letos doživela dva lepa dogodka, ki sta zanj silno važna. Oba izpričujeta polno zrelost njenega članstva, ki je pokazalo, da docela razume neodvisno in svobodno delavsko borbo. Na tako zavedno članstvo bi bil prav gotovo vsakdo ponosen. V naši Jugoslovanski strokovni zvezi pa je takih dogodkov članstvo samo veselo in se ne zmenja za besede ljudi, ki bi radi imeli tako organizacijo pod svojim okriljem, ker je pa nimajo.

Čeprav je ona plod dolgotrajnega in nesebičnega truda delavstva samega. Z nekako tiho ljubosumnostjo spremljajo važnejše dogodke našega gibanja tudi voditelji nam idejno nasprotnih delavskih gibanj in marsikdo se z občudovanjem izraža o udejstvovanju naših vrst, čeprav so tudi nekateri izmed njih delali račune, kako bodo pobrali in reševali na svoj brod moštvo potapljalčje se ladje. Toda eni kot drugi so se varali, kajti člani Jugoslovanske strokovne zveze so prav v letošnjem letu visoko dvignili svoje prapore in s tem marsikomu prekrizali račune.

Komaj je leto 1939 dobro nastopilo svojo življenjsko pot, se je vršila že ena najbolj važnih sej JSZ vseh tridesetih let njenega obstoja. Dobro so nam znani zadnji meseci lanskega leta, ko so vodili proti JSZ največjo ofenzivo z vsem razpoložljivim »vojnim« materialom. Skoro dnevno je slovenska javnost čitala vesti

o stalnem razpadanju JSZ, tako da je že marsikdo mislil, da gre JSZ svojemu življenjskemu koncu nasproti in da je le še razdrta barka, ki se bo slej ko prej potopila. To namerno poročanje slovenskega časopisja pa je po deželi spremljala organizirana ataka na naše posamezne člane in skupine, tako da ni čudno, da so naši člani želeli slišati stvarno poročilo o dejanskem položaju. Prav zaradi tega je bila seja vodstva nujno potrebna. Toda prav v času sklicanja seje vodstva je bila navidezno razbiti JSZ, prav za prav le njenim skupinam in članom, priobčena v časopisju znamenita »ponudena« roka

Dogodek prvega zmagoslavja je bila po vsem tem razbijajočem delu seja vodstva JSZ. Po preživetju hudi uri je bila ta seja pravi sončni dan v Krekovem krščansko socialističnem delavskem gibanju. Razpršili so se temni in težki oblaki in v dvorani ljubljanske Delavske zbornice so se znašli zastopniki naših skupin vedrih in veselih obrazov, vsi ene misli in enega duha. Prav ta dan je JSZ doživela svoj ponovni rojstni dan, na novo oživljena in notranje močna, izpričujoč radosten dokaz vseh predpogojev za samostojno življenje v pravi, pošteni borbi za pravice delavstva.

Drug važen dogodek JSZ v letošnjem letu je bil njen občni zbor v prvih dneh junija. Ta občni zbor, ki je po duhu in zavesti naših vrst ponovno izpričal popolno soglasje s sejo vodstva, je bil ob 45-letnici našega gibanja lepa manifestacija naše skupnosti. Potek občnega zbora je bil prav zrcalo duha članstva. Tu ni bilo prav nič ponarejenega, kot smo to v Povojni dobi navajeni. Izjava, da se

Dr. Ant. Bon. Jeglič:

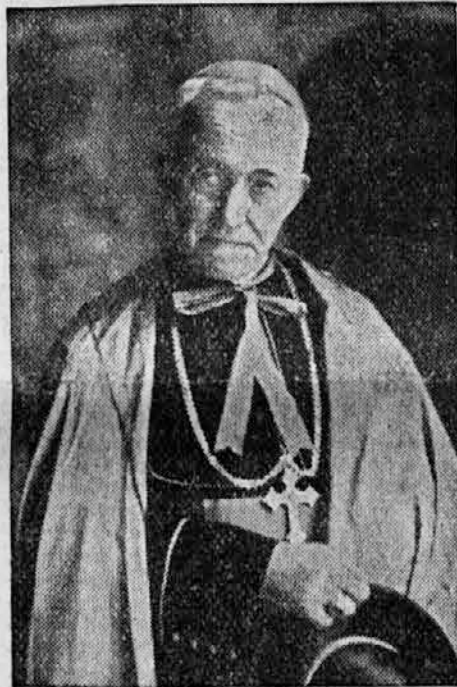
„JSZ je na edino pravi poti...“

2. julija bosta potekali dve leti, odkar je v Stični umrl veliki prijatelj in zagovornik krščansko socialističnega gibanja in JSZ nadškof Anton B. Jeglič. Krščanski socialisti smo znali ceniti njegovo naklonjenost in zato danes bolj kakor kdor koli občutimo praznino, ki je zazijala z njegovim odhodom.

Gibanje, kakor je naše krščansko socialistično, mora nujno nalleteti na nerazumevanja in podtikanja, kajti mirno moremo trditi, da je to gibanje klenih, dozorelih in izklesanih ljudi. Koliko ljudi, ki so gledali na življenje iz vseh mogočih zorišč, je šlo skozi šolo krščanskega socializma? Pa vendar je naše gibanje ostalo zvesto načelom, ki jih je postavil naš ustanovitelj dr. Janez Ev. Krek s svojimi sodelavci. Trditi smemo, da smo bili ves čas svojega življenja pozitiiven člen slovenske skupnosti, da smo pošiljali na vse strani svoje ljudi in dajali vse, kar smo premogli.

Vemo tudi to, da je marsikdo hotel spreminjati pot krščanskega socializma in jo naravnati v drugo smer. Toda v našem občestvu je povezanost vseh členov tako močna, da se takšni nameni prav zaradi te ne bodo nikoli nikomur posrečili. Čuvarji Krekove dediščine in nosilci njegovih idej smo vsi krščanski socialisti in nihče, ki je člen naše skupnosti, ne more pripisovati sebi več pravic do gibanja, kakor jih ima nekdo drug v krščansko socialističnem občestvu. Zato so ljudje odhajali od nas, zato so nas klevetali, zato nam podtikali najrazličnejše namene in trdili in pisali o nas blazno fantastične stvari. Kolikokrat smo bili že izobčeni iz krščanskega občestva? Kolikokrat smo bili izdajalci katoliške in slovenske

skupnosti? Kdo bi preštel? In ob vsem tem se nam zdi najbolj prav ponoviti še enkrat besede, ki jih je zapisal Catholicus v »Dejanju« — »kjer katoliške skupnosti ni, tam se radi sklicujejo nanjo...«

Izbrali smo si za svoj apostolat veliko in težko nalogo — dvigniti med ljudmi spoštovanje do človeka in tako oznanjati resnično dejavno krščanstvo, ki se ne more omejevati samo na papirnate fraze in lepo napisane članke, temveč mora biti v prvi vrsti polno dejanj, ki naj dokazujejo življenjsko realnost in dejavnost krščanstva. Vsled najrazličnejših vplivov in ozirov se danes mnogokrat krščanstvo in katolicizem nekaterih omejujeta samo na besede, ki jih izgovorijo nekje pred družbo ljudi ali pa zapišejo v kakšnem časopisu. Življenje pa gre mimo njih in mi-

mo njihovega »krščanstva«. Prepričani smo, da bomo pomenili v življenju le toliko, kolikor bomo svoje krščanstvo resnično v dejanja izpreminjali, koliko se bomo z življenjem borili in prihajali k človeku resnično kot ljudje brez vsakih slabih misli o njem in njegovih namenih. Mnogokrat govorimo o namenih svojih nasprotnikov, resnica pa je, da vidimo namene tam, kjer imamo mi sami svoje namene in naklepe. In tu morda sloni in se začnjenja deljena pot, tu temeljijo vsi napadi na naše udejstvovanje in delo. Vsi oni, ki jim je mnogo več do besed; ki bi radi živeli sicer, pa se z življenjem prav nič borili; vsi oni, ki se bojijo dejanj, pa so polni besed, ki sicer prav lepo zvane, a so prazna fraza — so naši nasprotniki! To so malenkostni ljudje, slabiči, ki se bojijo življenja in borbe! Tudi med nami je včasih bilo nekaj takšnih, toda veter, ki neprestano piha, neprestani napadi in nasprotovanja — so jih prestrašila in očistila naše vrste vsega plevela, da je ostalo samo kleno in zdravo zrnje.

Ko se spominjamo velikega katoliškega in slovenskega človeka, pokojnega nadškofa dr. Ant. B. Jegliča, se spominjamo vseh slovenskih ljudi, ki niso ostali ozki in zaprti sami vase, temveč so skušali objeti prav vse in združevati okoli sebe vse poštene misli in vsa iskrena srca. To so naši vzorniki, naši učitelji in naši spremljevalci. Ob njihovem delu raste tudi naše delo in vedno silnejše postaja hotenje združevati vse poštene in iskrene ljudi in sprejemati z resničnim krščanskim razumevanjem in krščansko ljubeznijo vsakogar, ki se zateče po pomoč in dobro besedo.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

ni gibanje prav v ničemer spremenilo, je bila izjava nas vseh; obljuba, da bomo hodili po od dr. Janeza Ev. Kreka začrtani poti tudi v nadalje, je bila slovesno stojte podana od vseh navzočih zastopnikov podeželskih skupin. Ta občni zbor je bil drug lep dan Jugoslovanske strokovne zveze v letošnjem letu, ki bo ostal vsem prisotnim v spominu kot nepozaben dogodek v njihovem življenju.

Tako sta oba letošnja važna dogodka JSZ lepo spričevala našega članstva, da je ostalo zvesto načelom dr. J. Ev. Kreka, ostalo pa je tudi istočasno zvesto pravi, dosledni in pošteni delavski borbi za pravico delovnega človeka v času, ko vihar podira vse slabiče v delavskih gibanjih. Ta dva dogodka sta dovolj zgovoren dokaz, da je naše gibanje ostalo zdravo, kljub silno tragičnim preizkušnjam raznih

delavskih gibanj v povojni dobi. Koliko je imelo delavstvo raznih voditeljev, tako imenovanih kričočev, ki so prisegali na svojo razrednobožnost, na svojo neustrašenost in revolucionarnost,

Vsem tem gibanjem in njihovim voditeljem je manjkalo tega, kar krepi danes našo Jugoslovansko strokovno zvezo in njeno članstvo. Manjkalo jim je idejne podlage, zadostne notranje sile in moči, ki krepi človeka tudi v težkih urah, to je vere v neskončno Pravico, ki daje tudi potrebno ljubezen do dela samega. Skupnost v takem gibanju je pravo in danes v delavskih dušah tako težko pričakovano poroštvo lepših časov.

V taki skupnosti je delo lepo, žrtve potrebne. V lepem krščanskem tovarštvu, kjer smo si tovariši in borci

za skupni cilj, to je za gospodarsko in duhovno osvoboditev delovnega človeka pred kapitalistično poplavo, je življenjska sila našega gibanja. Le v tem je vsa skrivnost zdravlja našega gibanja in v tem sta docela razumljiva oba letošnja velika dogodka naše JSZ.

Po teh dveh lepih dnevih pojdemo znova na novo in vztrajno delo! Če smo še tako odrezani od življenja, ako pridejo ponovno težke ure, vedimo, da sta nam vsem skupaj seja vodstva JSZ in njen občni zbor dokazala, da posamezniki nismo osamljeni, da je polno srce, ki isto čutijo kot mi. Vsak na svojem mestu neustrašeno delajmo za procvit naše JSZ v korist težko prizadetega slovenskega delovnega človeka, pa bodo sadovi skupnega dela v JSZ tako lepi, da jih bomo opravičeno veseli.

Zumer Srečko.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

do. Bolj kakor kdaj prej, je to danes potrebno! Ako pogledamo v svet, bomo videli, da nas vsi v tej nalogi potrjujejo s svojim delom. Ko mislimo na našega velikega učitelja in prijatelja nadškofa Jegliča, ki je pred dvema letoma odšel, da se spočije na božjem Sreču, ki je prav vse enako ljubilo in bilo razpeto za prav vse ljudi na križu — vemo, da moramo po poti, ki smo jo hodili doslej 45 let, trdno in vztrajno naprej! Preko vseh ozkih ljudi v slovenskem katoliškem občestvu, hočemo biti v ideji dela in življenja nadškofa dr. Ant. B. Jegliča resnično takšni katoliški ljudje, da bomo mogli zajeti in združiti okoli krščanstva vse uboge, vse male in trpeče ljudi, da bomo mogli objeti vse pošteni misli in iskrena srca in jih združiti v silno in dejavno skupnost, ki bo šla mimo vseh očitanih ponosno z razumevanjem in dokazovala svoje krščanstvo in svojo poštenost samo z dejanji. Tako bo edino mogoče uresničiti največjo željo pokojnega nadškofa: »Povsod Boga!« — Povsod Boga! V tovarnah, rudnikih, delavnicah, po poljih, gozdovih in vinogradih! Boga ljubezni, pravice in resnice! Povsod Boga! V vseh poštenih srcih! Ideal slovenskega Verdiera, če hočete, nadškofa Jegliča! Ideal slovenskih krščanskih socialistov!

Ob misli in spominu na nadškofa Jegliča pa se učimo še biti resnično iskreni in pošteni Slovenci ob vsakem času in v vseh prilikah! Vemo, da je tudi v tem oziru potrebna ravna pot! Brez vsakega oklevanja želimo tudi v prihodnje biti kleni Slovenci, ki ne bodo klonili nikoli in pred nikomer! Nadškof Jeglič, ki se je vedno boril za slovenske narodne pravice in svoje slovenstvo poudarjal z besedo in dejanjem, nam je tudi v tem oziru velik učitelj! Hočemo dajati slovenskemu narodu vse svoje moči in pomagati graditi na vseh straneh, kjer je potreba!

Danes, ko skoraj vsak slovenski človek že ve, pod vplivom najrazličnejših govorin in podtikanj, da smo se slovenski krščanski socialisti baje odmaknili resničnemu krščanstvu in izdali slovenstvo, poudarjamo, da se hočemo v odgovor vsem tem še trneje okleniti poti in načel, ki sta nas jih učila naš ustanovitelj in borec dr. Janez Ev. Krek in veliki prijatelj in zagovornik nadškof dr. Ant. B. Jeglič!

mkv.

Vabilo na občni zbor Delavske založbe r. z. z o. z., v Ljubljani

ki se bo vršil v soboto 8. julija 1939 ob 19 uri v prostorih Jugoslovanske strokovne zveze na Miklošičevi cesti št. 22-1.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo odbora in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938.
5. Volitev novega odbora in nadzorstva.
5. Sklepi in raznoterosti.

Če bi občni zbor ob napovedanem času ne bil sklepčen, se bo vršil v zmislu zadruginih pravil pol ure kasneje drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ob vsaki udeležbi.

Načelstvo.

Dober član organizacije je tisti, ki ohrani zvestobo tudi v težkih časih.

Strokovna poročila — Borba v „Titanu“

Pred časom je delavstvo, zaposleno v tovarni Titan v Kamniku, potom svojih strokovnih organizacij JSZ in SMRJ vložilo zahtevo po zvišanju plač. Zahtevali so zvišanje urnih mezd in akordov, dalje plačane dopuste od 3 do 8 dni letno, 53 plačo in milo za umivanje.

Predno pa sta organizaciji, ki predstavljata večino organiziranega delavstva v tovarni Titan vložili svoj predlog, je vložila spomenico po 5% zvišanju plač ZZD in v imenu vsega zaposlenega delavstva, ne da bi delavstvo za to kaj vedelo.

Podjetje ni odgovorilo niti na prvo niti na drugo spomenico. Zastopniki SMRJ in JSZ so z obratnimi zaupniki zato posredovali. Podjetje je odgovorilo, da ne more pristati na zahteve delavstva, ker je v slabem gospodarskem položaju. Vendar je pristalo, da se vrše tozadevna pogajanja. V tovarni sta se nato vršili dve razpravi, na katerih pa ni bilo mogoče doseči sporazuma. Podjetje je odklanjalo vse delavske zahteve in pripominjalo, da so pretirane in da naj stavimo nižji predlog. Vzrok za to je bil v tem, ker je podjetje hotelo delavstvo oziroma organizaciji JSZ in SMRJ prisiliti, da bi svoje zahteve znižali na višino predloga ZZD.

Ker tedaj ni bilo mogoče doseči sporazuma, sta organizaciji prosili po uredbi o minimalnih mezdah itd. za poravnalo razpravo na okrajnem glavarstvu v Kamniku. Na prvi razpravi, ki se je vršila 14. t. m., je podjetje še vedno vztrajalo na svojem prvotnem stališču, da spričo težkega gospodarskega položaja ne more dati ničesar.

Že vnaprej sta organizaciji pričakovali, da se bodo pojavile razne težave in nepozvani zastopniki, zato sta zahtevali od delavstva pooblastilo, ki sta ga dobili. Delavstvo je s podpisom izjavilo in to 95%, da pooblašča zastopnike organizacij, da izvedejo mezdno gibanje.

Na drugo poravnalo razpravo pa je prišel tudi zastopnik Delavske zbornice g. Preželj. Predno so se pričela pogajanja, je imel z zastopniki podjetja in okrajnega poglavarstva konferenco brez obratnih zaupnikov. V toku razprave je prebral dopis ZZD iz Ljubljane, v katerem ta organizacija naproša zbornico, da jo uveljavi, ker zastopniki JSZ in SMRJ odklanjajo njihovo zastopstvo, kakor tudi, da pripravljata ti dve organizaciji divjo stavko, napadalne oddelke, ki bodo vsakogar, ki ne bo staval, pretepli. Dopis je naglašal, da odklanjajo vsako odgovornost in da v stavko ne bodo šli.

Nato sta zastopnika SMRJ in JSZ izjavila, da je to navadna denunciacija, ker se o tem ni nikjer govorilo, niti kaj sklepalo. Poudarila sta, da predstavljata večino delavstva in predložila zastopniku oblasti tozadevne podpise. Zastopnik zbornice je te podpise osporil, češ, da so zastareli. Zastopnika JSZ in SMRJ sta izjavila, da teh podpisov še ni nihče preklčal, da pa sta v tem položaju pripravljena iti pred delavstvo, ki naj ponovno pove, komu daje pooblastilo za nadaljne razgovore. Razprava je bila nato prekinjena. Delavstvo oziroma zaupniki so želeli, naj se vrši zborovanje že opoldne v tovarni, popoldne pa naj bi se razprava nadaljevala. Ker na to niso pristali, se je vršilo delavsko zborovanje v četrtek 22. t. m. Na tem zborovanju je delavstvo enodušno odobrilo stališče in delo svojih zastopnikov in jim dalo pooblastilo, da tudi v bodoče tako odločno branijo položaj delavstva. Istočasno se je v »Kamniškem domu« vršil sestanek ZZD, na katerem je bilo 22 delavcev.

V ponedeljek 26. t. m. se je na okr. poglavarstvu razprava nadaljevala. Na tej razpravi je podjetje ponudilo 2% zvišanje plač in zopet poudarjalo, da je bila zahteva ZZD realna in dobro premišljena in edina more služiti kot baza pogajanjem.

Po večurni debati je podjetje le dalo pristanek na 3% povišanje plač pod pogojem, da prično oddelki, ki imajo dovolj dela, takoj z rednim obratovanjem Delavstvo je namreč ob priliki, ko je podjetje razglasilo skrajšanje delovnega časa v oddelkih, ki nimajo toliko naročil — izglasovalo, da se mora skrajšati delovni čas v vsej tovarni.

Zastopnika JSZ in SMRJ sta predlagala, naj se skliče za zvečer po delu zborovanje, na katerem naj delavstvo pove, ali 3% zvišanje sprejme. Zastopnik zbornice pa je predlagal, naj se vrši zborovanje opoldne v tovarni, na katerem bi govoril on in obratni zaupniki, izključujo pa naj se zastopniki strokovnih organizacij, ker bi se tako mogla uganjati demagogija. Zastopnika strokovnih organizacij JSZ in SMRJ sta protestirala, ker polnopravno zastopata delavstvo in jima nihče, najmanj pa zastopnik Delavske zbornice, ki bi moral ščititi strokovne organizacije, ne more tega zabraniti. Končno se je zastopnik okrajnega poglavarstva postavil na stališče, da naj poroča glavni zaupnik tov. Stare. Ker

Morda je upoštevanja vredno

Delavske zavode vzdržuje vse delavstvo. Vsak delavec, ki je zaposlen, že da svoj gotov prispevek tako za Okrožni urad, za Borzo dela in tudi za Delavsko zbornico. Na ta način se mora dotični, ki upravlja te zavode, v polni meri zavedati, da k stroškom za upravljanje tega ali onega socialnega zavoda prispeva vsak delavec. Zato ima vsak delavec enake pravice do tega zavoda.

V tej moralni odgovornosti do delavstva more torej odgovarjati v polni meri le uprava, ki si jo delavstvo samo izvoli. Zato je imela po vseh moralnih načelih Jugoslovanska strokovna zveza ne le pravico, ampak po svojih krščanskih načelih tudi dolžnost, da je v te delavske zavode stalno zahtevala svobodne in tajne volitve. Zato nihče ne more oporekati Jugoslovanski strokovni zvezi njene zahteve po volitvah v delavske zavode. S to zahtevo je JSZ vedno podčrtavala pravico delavstva do njegovih zavodov. Ako bi se tej zahtevi ustrezalo, bi delavstvo gotovo imelo zavest, da je prizadeti zavod v resnici njegova last. S to zavestjo bi bilo delavstvo pritegnjeno k sodelovanju in tudi k odgovornosti za delo zavoda. Če bi delavstvo po kakih volitvah videlo, da je izvolilo slabo upravo, ki zapravlja njegov denar ali pa vodi zavod v njegovo škodo, bi gotovo pri prihodnjih svobodnih volitvah obračunalo z dotedanjo upravo in ponovno izvolilo tako upravo, ki bi bila bolj na mestu. In slejkoprej bi se razmere po delavskih zavodih same ozdravljale, ker si ne moremo misliti, da bi delavstvo vedoma in zavestno vzdrževalo svoje lastne zavode v rokah takih ljudi, katerim bi bili zavodi samo ustanova.

Če pa je uprava takega zavoda imenovana, mora pa ta tudi vedeti to, da upravlja zavod, za katerega prispeva in ga vzdržuje vse delavstvo, torej

Denar — posojila

Potrebno se nam zdi, da obvestimo širšo delavsko javnost o hranilnih vlogah in posojilih pri Prvi delavski hranilnici in posojilnici.

Kolikor bolj smo začeli z delom na kreditnem združništvu med delavstvom, toliko bolj smo se seznanili z delavstvom samim. Naša posojilnica daje posojila, lahko rečemo, po vsej Sloveniji. Od koder koli pride prošnja za posojilo, jo skušamo rešiti ugodno, če je le mogoče. Seveda, ako niso podani zadostni jamstveni pogoji, moramo tu in tam nekaj tudi odkloniti. Marsikateri prosilec nima niti najpotrebnejšega pojma o podeljevanju posojil in se potem še čudi, ako mu niso mogli prošnje rešiti ugodno. Naj ob tej priliki poudarimo, da dajemo posojila le na zemljiško vknjižbo na prvem mestu ali pa na dobro osebno poročstvo. Poroka mora biti vedno najmanj po dva, ki imata zemljišče ali pa stalne službe. Zato je pri navedbi porokov treba vedno napisati tudi kaj so poroki po poklicu in premoženju.

Prošnje, kakor rečeno, se stalno množe. Da bi mogli prav delavstvu s podeljevanjem ugodnih posojil čim bolj pomagati, je potrebno predvsem tudi tole: v vsaki vasi, kjer se delavstvo zaveda našega združništva, bi moral biti zaupnik, ki bi skrbel, da bi delavci svoj težko prihranjeni denar pošiljali v Prvo delavsko hranilnico in posojilnico v Ljubljano. To ni tež-

nismo hoteli še bolj zaostri položaja, je končno delavska delegacija pristala na zborovanje, na katerem bo poročal glavni zaupnik.

Na zborovanju je delavstvo po pojasnilu o poteku razprave odklonilo 3% zvišanje plač. Za sprejetje 3% povišanja je prigovarjal tudi zastopnik okrajnega poglavarstva zraven zastopnika podjetja, nakar je delavstvo pri tretjem glasovanju povišanje sprejelo pod pogojem, da se v vseh oddelkih začne takoj z rednim obratovanjem.

Delavstvo je v tem mezdnem gibanju moglo jasno spoznati, kdo v resnici zastopa njegove interese, kakor tudi, kdo bi se rad uveljavil po drugi poti. V tej akciji je vsak, tudi tisti, ki se doslej ni za delo svobodnih strokovnih organizacij zanimal, mogel videti, kolike važnosti in pomena so take organizacije za delavstvo.

Naj bo to šola, ki bo odprla oči tudi vsem onim, ki so še malo verjeli v »nove odrešenike« in jim dokazali, da to niso nobeni delavski borci, marveč prej zastopniki delodajalcev.

tudi tisto delavstvo, ki je organizirano v strokovnih organizacijah, ki so po miselnosti, načelno zelo daleč od takega upravljanja njihovega lastnega zavoda in tudi eventualno ne soglašajo z ljudmi, ki so v upravi. Zato je zelo važno v tem primeru obnašanje ljudi, ki sede v taki upravi, do strokovnih organizacij, ki ne spadajo v njihov sklop. Tako obnašanje je lahko prijateljskega ali vsaj vljudnega značaja, je pa tudi lahko sovražnega značaja. V prvem primeru lahko zasilna uprava veliko koristi zavodu, ker drži v korist zavoda nekaj modus vivendi do prave izvoljene uprave, v drugem primeru pa razdere vsako zvezo delavstva do zavoda, kar more zavodu na ugledu in tudi na njegovem uspešnem delu samo škodovati. Zato se vsaka uprava zavoda mora zavedati, da je delavska skupnost doma v strokovni organizaciji, po kateri delavstvo sodi obnašanje z njim na vsakem drugem forumu. Če uprava napram strokovnim organizacijam zavzema sovražno stališče, se mora istočasno zavedati, da tako sovražno stališče smatra delavstvo naperjeno proti njemu samemu.

To se nam je danes zdelo važno pripomniti brez vsake osti ali pa namernega načrta. Člani Jugoslovanske strokovne zveze so po svojem demokratičnem duhu brezpogojno za popolno demokracijo tako v organizaciji sami, prav tako pa tudi v delavskih zavodih in v vsem javnem življenju. Zato vsekakor težko pričakujemo čas, ko bo delavstvu dana prilika, da pošlje zakonitim potom svoje prave zastopnike. Vendarle nam je veliko na tem, da tudi delavski zavodi v kakem drugem primeru ne izgubljajo kot ustanova sama na svojem ugledu in pozitivnem delu, ker je to v škodo samo delavstvu. In samo ta skrb nam je narekovala te vrstice.

ko delo, le delavske zavesti je treba, pa gre. Vedno je treba misliti, da je delavstvo vsepovsod v obrambi pred kapitalom in tudi pri denarnih ustanovah. Poskušajte razumeti naše navsote in postavite povsod zaupnike, ki bodo skrbeli, da bodo delavci vlagali svoje prihranke v delavske hranilnice. Tisti delavci, ki bodo imeli pri nas vložen denar, jih bomo prvenstveno upoštevali pri podeljevanju posojil.

Kjer bi takega zaupnika določili nam takoj sporočite, da mu bomo poslali naše položnice, po katerih nam bi vlagatelj nakazovali denar za hranilnico. Kdor pa hoče poslati kar sam, naj na pošti kupi prazen ček in napiše na njega našo čk. številko 14487. Zada pa naj napiše, na katero ime naj mu izstavimo hranilno knjižico.

Fotografije iz občnega zbora JSZ se dobe v centrali za ceno 2 din komad. Kdor bi želel te fotografije naročiti, naj sporoči, koliko komadov želi in na kakšen naslov jih naj pošljemo. Poleg tega prosimo, naj vsak že pri naročilu nakaže po naši čk. položnici odgovarja-joč znesek. Položnice dobite pri blagajnikih naših skupin.

Do naših krajev

Brdo-Vič

29. junija t. l. se bo vršil v gostilni g. Jamnika na Vrhovcih članski sestanek opekarkega delavstva za Brdo in Vič. Sestanek se bo vršil ob pol treh popoldne. Poročal bo tov. Velkovrh. Udeležba za vse opekarstvo delavstvo na Brdu in Viču, ki je včlanjeno v JSZ, je strogo obvezna.

Hrastnik

V počitniško kolonijo Sv. Križ nad Jesenicami odpošlje bratovska skladnica skupino otrok za mesec dni, da si okrepijo svoje zdravje, kar je gotovo vse hvale vredno. Zelimo le, da bi bilo te dobrote deležnih še več otrok, saj je znano v kakšnih razmerah žive rudarski otroci. Tudi na morje bo šlo nekaj otrok, ki jih je izbral rudniški zdravnik.

Zvedeli smo dalje, da dobi bratovska skladnica priročno lekarno, kakor je obstajala že nekdanj pred leti, a je bila pozneje opuščena, ker se je ustanovila javna privatna lekarna. Zavarovanci pričakujejo, da bodo dobili dobra zdravila, kar bo v korist njim in bolniški blagajni.

Radovljica

Radovljiška skupina naše mladinske kulturne organizacije KDM bo blagoslovila v nedeljo 9. julija svoj prapor. Po sestrski blagoslovitvi bo to znova manifestacija mladine, ki hoče v našem gibanju že nekaj pomeniti, ki hoče pri rasti našega krščanskega socialističnega gibanja sodelovati!

Blagoslovitev prapora se bo izvršila ob 10 v farni cerkvi, nakar bo pred cerkvijo zborovanje, na katerem bodo govorili zastopniki KDM in JSZ.

Potrebno je, da to manifestacijo marljivo skupine KDM v Radovljici, kjer gradi in dela samo nekaj nad 10 mladih in idealizma polnih ljudi, podpremo s svojo udeležbo prav vsi. Zato vabi skupina KDM v Radovljici vse krščanske socialiste na blagoslovitev in tabor, da bomo vsi skupaj manifestirali na ves glas v Radovljici za dr. Krekova načela.

Da bo naša skupina mogla vsaj približno računati z udeležbo, prosimo vse skupine KDM in predvsem JSZ, da nam sporočijo na skupinski naslov vsaj približno število udeležencev. Prijave pošiljajte na naslov: Fantini Bruno, Predtrg 79, p. Radovljica.

Kakor ste na ves glas izpovedali in poudarili načela našega dr. Kreka v Sostrem, tako še v večjem številu prihiite v Radovljico in skupaj v središču gorenjskega kota prisujemo zvestobo načelom krščanskega socializma, KDM in JSZ in dvignimo ponosno že tretji prapor našega mladinskega prizadevanja!

KDM.

Stahovica

Skupina JSZ v Stahovici priredi v nedeljo 2. julija 1939 ob 2 popoldne pod lepimi Kamniškimi planinami na vrtu g. Viktorja Rebernika v Stahovici veliko vrtno veselico z bogatim srečolovom in šaljivo pošto. Za dobra jedila in izvrstno pijačo bo preskrbljeno. Čisti dobiček je namenjen za ubožni sklad. Vse tovariše in prijatelje delavstva vabimo.

Škofja Loka

Trata. V nedeljo 25. t. m. smo se zbrali v gostilni »Na Plevnic« na svojem rednem sestanku naše mlade skupine JSZ. Prav lepo število nas je bilo, predvsem mlada dekleta, pa tudi nekaj fantov. Sestanka se je udeležil kot zastopnik centrale tov. urednik »Delavske pravice«, pozneje je pa iz Medvoda prišel tudi na sestanek tov. Bore Mavricij iz Duplice. Obiskali so nas pa tudi izkušeni strokovničarji iz »Seširja« — tako da nas je bila prav lepa družba samih mladih ljudi.

Tov. urednik nam je v svojem govoru načrtal idejno pot krščanskega socializma in JSZ. Poudaril je važnost borbe za načela dr. Jan. Ev. Kreka posebno v današnjem času, ko nas na vseh straneh skušajo rušiti, ko nam podtikajo najrazličnejše namene in zveze, z ne vem kakšnimi skupnostmi in svetovnimi nazori vse. Osnova vsemu našemu prizadevanju je v krščanskem pojmovanju človeka in njegove osebne vrednosti. Takšno gledanje na človeka pa zahteva tudi za malega človeka, delavca pravic in spoštovanja in ne samo izrabljanja v najrazličnejše svrhe od pridobivanja

kapitala, pa do političnih namenov. Na teh načelih danes slovenski krščanski socializem trdno vztraja in prav zato ga od vseh strani napadajo. Postavil se je proti vsakomur, ki hoče človeka in krščanstvo izrabljati v kakršne koli namene! In zato je še posebno važno, da danes prav vsi, ki smo člani krščanskega socializma in naše JSZ, vztrajamo in se za njuna načela borimo! Vsi smo soodgovorni za rast in uspehe našega gibanja in naše JSZ.

Vsi navzoči so navduševalne besede tov. urednika sprejeli z odobravanjem in navdušenjem. Za tov. urednikom je govoril tov. Bore Mavricij, ki je nakazal v svojem govoru važnost in pomembnost strokovnega dela, ki ga vrši naša JSZ. Vendar je pa treba vedno misliti na eno! Uspehi strokovne organizacije se pokažejo šele sčasoma in nikoli v prvem hipu. In zato je nujno potrebno vztrajati v strokovni organizaciji, se boriti za njeno rast in jo graditi iz dneva v dan! Za strokovno organizacijo je potrebno imeti mnogo smisla in volje. Vsak posameznik v strokovni organizaciji se mora zavedati, da s svojim mesečnim prispevkom organizaciji podpre borbo za uspehe nešteti in je resnično soudeležen pri vsakem uspehu! Bolj, kakor kjerkoli drugje, velja v strokovni organizaciji eden za vse, vsi za enega — in ona druga resnica: — zvestoba za zvestobo!

Tudi resnice polne besede tovariša Bore Mavricija smo sprejele z odobravanjem in veseljem. Hočemo biti resnično vztrajne in borbene strokovničarke!

V razgovor je poseglo mnogo tovarišic, ki so prožile najvažnejša vprašanja iz strokovnih in načelnih vidikov. Tov. Polenc Polde je pa predlagal, da ustanovimo v Škofji Loki še svojo skupino naše mladinske kulturne organizacije KDM, ki naj delo JSZ podpre in prevzame predvsem svoj delež na kulturnem polju in tako dopolni prizadevanje JSZ. Njegov predlog smo sprejele z veseljem, kajti vse se z ostalimi tovariši in tovarišicami krščanskimi socialisti v Škofji Loki dobro zavedamo, da hočemo postaviti v Škofji Loki resnično združeno in močno krščansko socialistično skupnost, ki jo bo moral vsakdo upoštevati!

Tovarišice, ki še niste organizirane, organizirajte se! Vse organizirane tovarišice pa pozivamo na delo!

Delavka.

Kamnik

Skupine kamniškega okrožja opozarjamo, da se v nedeljo 2. julija ob pol 10 popoldne vrši v restavraciji pri Petru v Kamniku okrožni sestanek. — Ker okrožnega sestanka že dalj časa ni bilo, poleg tega pa bodo na dnevnem redu važna vprašanja, naprošamo vse skupine, da pošljejo, če le mogoče, kar več odbornikov. —

Okrožni odbor.

Solčava

Skupina lesnega delavstva v Solčavi je imela v nedeljo, dne 25. junija ustanovni občni zbor. Kakor drugod, tako smo tudi solčavski lesni delavci uvideli, da bomo le v skupnosti močni. Zato smo se odločili, da se organiziramo v res pravi delavski strokovni organizaciji JSZ. Naš ustanovni občni zbor je dokazal, da se delavstvo zaveda, da je le v skupnosti naša rešitev. — Zastopnik centrale tov. Stibelj nam je razložil posamezne važne odstavke pravil in nam načrtal pot in smernice dela v skupini. Podal nam je tudi izčrpno poročilo o delu centrale JSZ. Njegove besede smo sprejeli z zadovoljstvom in odobravanjem. — Izvolili smo si odbor, ki si je nadel nalogo, da bo organiziral še ostalo solčavsko delavstvo v Jugoslovanski strokovni zvezi.

Vevče

V nedeljo 2. julija se vrši sestanek vsega delavstva ob 9. uri zjutraj pri g. Gašperlinu v Vevčah. Na sestanku bomo poročali o uspehu razgovorov s podjetjem in o važnih socialno političnih zadevah delavstva. Sestanek je važen, zato pridite vsi!

SCHICHTOVO terpentinovo milo varuje perilo

Ali je tako prav?

V Celju imamo krojaškega mojstra, ki očitno misli, da ima v osebi vajenca žrtev za svoje različne izpade in razburjanja.

Nek večer, ko je bil že mrak, sem šel s tovarišem po ulici in prideva do veže njegovega stanovanja, ki je nasproti delavnice dotičnega mojstra. Govorila sva in nehoti sem se ozrl na vrata delavnice, kjer je stal mlad mlad fant in plašno gledal okrog sebe. Pozanimal sem se zanj in vprašal tovariša, kdo je oni fant. Povedal mi je, da je vajenec omenjenega mojstra, ki je na slovenskih tleh in dela s slovenskimi žulji — velik, ne bom pravil imena za takšne ljudi — vendar naj povem samo to, da ne misli slovensko. Seveda, če je treba psovati in hruti nad vajencem, zna dobro slovenski in tudi klobutati zna, kot le kaj. Drugače ga pa vidiš v znani družbi naših bivših — Slovencev — nosi običajno tisto znamenito in nam poznano uniformo sivo-zelene barve, klobuk mu pa teži velik »gamsport«. Kar zanimiv je na oko. — Pravkar sva govorila, ko slišim močan odmev klobute. Hitro se ozrem in vidim mojstra, ki je pravkar udaril dečka, ko je zvečer po delu stal na pragu delavnice, kjer tudi spi, in je s tem tratil elektriko. Čudno varčen je v tem pogledu gospod mojster, ko ga pa drugače vsi dobro poznajo v drugi luči. No, pa nas ne zanima njegovo življenje izven delavnice. Zato te vprašujem, tovariš urednik, kaj praviš, ali mladenič, ki ves dan sedi sključen v delavnici v slabem zraku oglja v likalnikih in v poltemi, res ne sme zvečer v prostem času užiti malo svežega zraka? Dobro, če gospod mojster želi imeti vajenca za čuvaja delavnice, mu pa najbrže ni čudno, da se fant ne pripravlja za

nočnega čuvaja, ampak za krojača. Če pa gospod le tega ne vidi, naj si kupi psa in ga naj zvečer priklene v delavnico.

Tov. urednik! Razsodi objektivno in povej, ali ni takšen mojster človek brez srčne kulture, ki ne spada v 20. stoletje.

To ni edini primer! Tako sem nedavno šel v bolnico mimo mestnega kina. Čeprav se mi je mudilo, me je ustavilo vpitje iz čevljarske delavnice tam blizu kina. Slišal sem strahovito zloben glas in kolikor sem mogel razločiti, je vajenec nekaj napačno izvršil in mojster ga je zato zmerjal kot psa. Slišal sem, ko mu je zapil: »Če si pa hudiš lačen, pa prideš! Tedaj sem ti dober, za delo si pa...« Takšne in še hujše besede sem mogel le mimogrede slišati. Nočem delati mojstru krivice. Če je vajenec pri njem v uku, naj ga nauči delati! Nikoli pa ne sme nad njim stresati svoje surovosti.

Svet se čudi in sprašuje, kako da je delavska mladina danes tako surova. Pravijo, da bo treba tu nekaj urediti. Res urejujejo — in zopet urejujejo — pa vendar ne uredi niti najmanjšega. Vajenec je nujno vezan na vpliv delavnice. In gotovo drži: kakšna je delavnica, takšen je vajenec. Vemo pa tudi, da je naša moč v mladini in če bo mladina tako vzgojena, se vprašujemo, kakšen bo svet v bodoči generaciji?

Tov. urednik! Vprašujemo se zaskrbljenih obrazov: »Kaj bo?« Krivda za ta nemir je v nas samih! Zdravimo se in stopimo malo v delavnice in živimo z mladimi delavci in vajenci! Organizirajmo jih! Pomagajmo jim boriti se za njihove osnovne človeške pravice! S. V.

Glas o JSZ iz Slovaške

»Slovenski robotnik«, ki je glasilo slovaškega krščanskega delavskega sindikata, objavlja 15. junija t. l. poročilo o našem jubilejnim občnem zboru, ki ga prinašamo v prevodu.

Strokovna organizacija slovenskih krščanskih delavcev — Jugoslovanska strokovna zveza — je imela v nedeljo 11. t. m. v Ljubljani svoj občni zbor. Navzočih je bilo okoli 400 delegatov, ki so se zbrali v dvorani Delavske zbornice. Na predvečer je imele sejo širše načelstvo, ki ji je prisostoval tudi naš zastopnik strokovni tajnik — poslanec Mora.

Občni zbor se je pričel s prihodom staroste slovenskih krščanskih strokovničarjev, bivšega ministra Jožeta Gostinčarja. Ko je vstopil v spremstvu zastav v dvorano, je dvorana vzvalovala od navdušenja njemu v čast. Občni zbor je otvoril dolgoletni predsednik JSZ, izkušeni krščanski strokovničar Srečko Žumer, ki je takoj ob začetku poudaril, da je Jugoslovanska strokovna zveza hodila vedno doslej ravno pot v borbi za pravice delavstva, kar sta prav lepo prikazala s svojima referatoma agilni strokovni tajnik JSZ Jože Rozman in z blagajniškim poročilom blagajnik Velkovrh Franc.

K pozdravom so se javil razni zastopniki. Za našo organizacijo je pozdravil zbrane delegate in Jugoslovansko strokovno zvezo tajnik-poslanec Jano Mora. Za njegove besede, ki so jih delegati sprejeli z velikim navdušenjem, se je zahvalil predsednik tov. Srečko Žumer in ga prosil, naj sporoči slovaškemu delavstvu iskrene pozdrave slovenskega krščanskega delavstva in želje k velikim uspehom v borbi za pravice delavstva. Sledil je referat predsednika Srečka Žumera, ki je bil višek občnega zbora. Delegati in gostje so ga nešteto krat prekinili z navdušenim pritrjevanjem in vzklikanjem. Vključ vsem težavam in nasprotovanjem JSZ ostaja zvesta načelom velikega voditelja Slovencev in učitelja

slovenskih krščanskih strokovničarjev dr. J. Ev. Kreka in se hoče tudi v prihodnje udeleževati po njegovih in papeških navodilih.

Debata je pokazala, kako visoko izobražene in razgledane člane ima JSZ. Debata je bila zelo zanimiva in se je razvijala na nenavadni nišini. Za primer, kako slovenski krščanski strokovničarji zasledujejo socialno življenje v svetu, naj navedem samo, da je delegat Pukšič pri svojih besedah uporabljal mnenje poljskega episkopata o svobodnih delavskih strokovnih organizacijah in čital njihovo poslanico.

Med članstvom JSZ in vodstvom je tesna in bratska vez. Najboljši dokaz temu je, da je bilo izvoljeno staro vodstvo. Predsednik je že petnajstič postal Srečko Žumer, prvi podpredsednik Gostinčar Jože, drugi podpredsednik pa Matija Koprivec.

Zelo lepo uspeli občni zbor je zaključil s svojimi izkušnjami besedami in molitvijo za vse mrtve strokovničarje in bojevnike v JSZ Jože Gostinčar. Delegatje so se razšli z novo voljo za delo na strokovnem polju in za borbo za svobodno krščansko strokovno organizacijo.

Vloge v denarnih zavodih zopet naraščajo

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so narasle vloge pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah v mesecu maju za 431.953 din in so dosegle 1.115.887.203 din. Vloge na knjižice so narasle za 2,3 milijona din na 656,8 milj., vloge v tekočem računu pa so se zmanjšale za 1,8 milj. na 459 milj.

Tipodatki kažejo, da so se vlagatelji, ki so bili v aprilu dvignili 36 milijonov din več, kakor so vložili v hranilnice, pomirili in pričeli svoje vloge zopet vračati hranilnicam in denarnim zavodom, zlasti tudi, ker so spoznali v aprilu, da se jim njihove vloge bilo vedno na razpolago.

N A R O B U

Cerkev, ki obmolkne, je Cerkev, ki umira. — (O. Bernadot — dominikaneec, 19. marca 1938.)

Molitve Cerkve ne morejo veljati zmagovalcu z nasiljem,

— (G. Bidault v »L'Aube«.)

Kristus ni na razpolago nobenemu armadnemu poveljniku. — (Mauriac.)

Najvišja vrednota ni življenje in mir za vsako ceno, kajti vrednote »prave svobode, enakosti in bratstva« je treba po besedah kardinala Verdierja višje ceniti in jih braniti proti vsakemu napadalcu. Za Slovence, ki smo majhen narod, so ta načela pogoj obstanka. Le v demokratični in pravično urejeni, pomirjeni Evropi morejo zavzemati tudi mali narodi mesto, ki jim gre po božji previdnosti v človeku. — (J. Gradišnik — Čas, 1939.)

Iz Stritarja:

DUNAJSKI SONETI

Nad vse resnica sveta mu je draga, nikoli misli on ne izpreminja; poštena vsaka njega je stopinja, nobena izkušnja ga ne zmaga.

Odide, — mine leto, — že se kisa: mož druge vere, drugega je duha, poštene ni besede več, ne spisa.

Vrté se misli mu okrog trebnja, prijatelj gnilega je »kompromisa«, na narodnem drevesu veja suha. (XXIV.)

A vendar, bratje, meni bi se zdelo: molčali smo dovolj, — prišli so časi, da jasna krepka se beseda želási, ki reče: To je črno, to je belo!

Da vse nam gre narobe, kaj je krivo? Povedati je treba to med brati: Molčanje naše prepotrežljivo.

Čas je, da že prestanemo mižati: pomislite, vam priporočam živo: tuj greh na grehe drugih je molčati. (XLVI.)

Zloraba katoliške skupnosti ie, če se zgolj zunanja organizatorična skupnost jemlje kot glavno merilo pravice katoliškega življenja in mišljenja. To se namreč pravi, staviti stranko nad vero. (Catholicus: Katoliška skupnost; Dejanje 6/II.)

Od teorije do prakse je včasih dolg korak. — (Dr. Ant. Mahnič, Rim, kat.)

Kupujte pri tistih, ki oglašujejo v našem listu!

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

DELAVCII! Najcenejše in najhitrejšje prometno sredstvo je dobro kolo znamk »Dürkopp«, »Triumph«, »Austrodamler«, »Vesta« in »Miffa«, ki jih dobite tudi na obroke samo pri Cirilu Kmetiču v Dobu 110 pri Domžalah.

Delavska PRAVICA

KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva 22-I. Oglasi po ceniku. — Telefon številka 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Rozman Jožko v Ljubljani. Izdaja za kuzorci »Delavske pravice« Srečko Zamer, Ljubljana. Tiska Zadruga tiskarna r. z. o. s. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks Blejso)

DELAVSKI PRAVNIK

Bolezen delavskega zaupnika.

F. Kol., Ljubljana: V livarni ste bili lani izvoljeni za zaupnika. Letos ste meseca februarja zboleli in ležali pet tednov. Ko ste se vrnili na delo, Vas je podjetje odpustilo, čeprav ste delavski zaupnik, in Vam službe ni niti zakonito 14 dnevno odpovedalo. Vprašate, ali je ta odpust v skladu z Zakonom o zaščiti delavcev, ki pravi, da delavskega zaupnika ni mogoče pred potekom zaupniške dobe odpustiti.

Odgovor: Nič Vam ne bo pomagalo. Po § 119. zakona o zaščiti delavcev podjetniki res ne smejo odpustiti ali preganjati delavskih zaupnikov zaradi pravičnega izvrševanja njihovih dolžnosti po odredbah Zakona o zaščiti, vendar sme podjetnik kljub temu odpustiti vsakega zaupnika brez odpovedi, prav tako kot vsakega delavca, če zagreši zaupnik katero izmed dejanj po § 239. Zakona o obratih, ki naštevajo primere, kdaj sme podjetnik delavca brez odpovedi na mestu odpustiti. Med temi dejanji je pod t. 9 naveden tudi primer, če je delavec zaradi bolezni odsoten več kot 4 tedne. Zaupnik sicer tega ni kriv in pri tem res ni ničesar zagrešil, vendar naša sodišča tako razsojajo in tako je pred kratkim razsodilo tudi naše najvišje sodišče. Zoper njegovo sodbo se pa ni moglo boriti. Če le morete, si zato poiščite službo drugje in si nikar ne napravite nepotrebnih stroškov.

Brezplačni dopusti kot kazni.

J. B. Celje: Kadar kdo izmed delavcev v tovarni, kjer ste v službi, kaj pogreši, ga podjetje kaznuje z dvema, včasih tudi več dni brezplačnega dopusta, tako da ima obsojenec izgube na zaslužku najmanj po 60 din. Vprašate, če zakon to dopušča.

Odgovor: Preglejte natančno poslovni red podjetja, če ga sploh ima. Če v tem redu ni določena kazni brezplačnega dopusta, so vse take kazni že iz tega razloga protizakonite in imajo delavci, ki so bili tako kaznovani, pravico zahtevati redno mezo za vso dobo, ki so jo prebili na teh dopustih. Če pa poslovni red tudi določa take kazni, je ta del poslovnega reda neveljaven, ker Zakon o obratih take vrste kazni prepoveduje.

Zaupniki Vašega podjetja naj napravijo prijavo na Inspekcijo dela v Ljubljani, ki bo morala posredovati in v kratkem odpraviti vaše neprosto-voljne dopuste.

Zastavna pravica na najemnikovih stvarih.

V. K., Tržič: V svoji hiši ste imeli najemnika, ki Vam je ostal dolžan večmesečno najemnino. Ko se je selil v začetku tega meseca, ste mu zadržali nekaj pohištva za najemnino. Sedaj Vam pa bivši najemnik grozi, da Vas bo tožil, če mu pohištva takoj ne vrnete. Ali ima pravico zahtevati pohištvo nazaj?

Odgovor: Najemnik ima pravico zahtevati vrnitev pohištva. Vi ste ravnali sicer popolnoma pravilno, če ste ob izselitvi zadržali najemnikovo pohištvo, kolikor ga ne potrebuje nujno zase in za svojo družino. Po zakonu imate namreč »zastavno pravico na prineseno pohištvo in premičnine, ki so last najemnika ali njegovih, z njim v skupnem gospodarstvu živčih rodbinskih članov, kolikor niso izvzete iz ruheža«. Vendar bi bili morali v treh dneh od izselitve prositi sodišče, da popiše vse pridržano pohištvo. Ker tega niste storili, ste izgubili zastavno pravico in morate stvari izročiti.

Zadrževanje delavske knjižice

T. L., Medvode: Ko ste zapustili svojo zadnjo službo na Dolenjskem in odšli na svoje novo mesto, sta se z mojstrom dogovorila, da bo izročil Vašo delavsko knjižico prevozniku, ki bo prišel čez dva dni po kovčeg in ostale Vaše stvari. Ko se je čez dva dni prevoznik oglašil pri mojstru, mu mojster knjižice ni izročil. Ko ste ga pisмено terjali, Vam je odgovoril, da pridite sami po knjižico, da Vam je on ni dolžan pošiljati. Ali je mojstrovo stališče pravilno? Ali imate pravico do odškodnine, ker Vas je Vaš novi mojster odpustil za toliko časa, dokler mu ne izročite že toliko časa obljubljano knjižico?

Odgovor: Ker je Vaš bivši mojster kršil dogovor in ni izročil knjižice

Pet in štirideset let

V nedeljo, dne 11. junija t.l. se je vršil v dvorani Delavske zbornice ob veliki udeležbi članstva in povabljenih gostov, večinoma inteligentov, občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze, združen s proslavo 45-letnice obstoja krščanske socialistične delavske organizacije in 30-letnice obstoja Jugoslovanske strokovne zveze. Ta občni zbor je za slovensko delavstvo zelo pomenljiv, ker prav sedaj JSZ vodi veliko borbo za krščanska načela pri reševanju socialnega vprašanja napram vsem nasprotnikom. Morda v Sloveniji še nobeno društvo ali zveza ni bila zaradi svojih načel toliko in po takih ljudeh preganjana in oklevetana, kakor Jugoslovanska strokovna zveza. K načelom JSZ spada seveda tudi določba, da je JSZ nepolitična. Trideset let vrši že svojo veliko nalogo med delavstvom, da delavskistan dvigne iz ponižanja, na višino človeške veljave in časti.

Temelj na katerem sloni delavska družabna zavest, je nauk Kristusov, ki so ga po navodilu in naročilu Kristovem učili in razširjali apostoli in njihovi učenci. Krščanska družabnost je temeljila v veri v Boga in v bratstvu vseh, medsebojni ljubavi in dejanski pomoči. Tudi ti so si ohranili vključ vsemu preganjanju, neodvisno samostojnost izvrševanja in pravilnosti nauka. To načelno misel je naša organizacija vcepil krščanski socialist in naš učitelj dr. Janez Ev. Krek. Besede, ki jih je zapisal meseca oktobra 1895, so to dovolj jasno poudarile: »Ljudstvo mora samo govoriti. Potem se ne bodo mogla zamašiti nobena ušesa. Glas trpečega ljudstva bo prevpil vse druge glasove in v tem obrnil pozornost tja, kjer je najbolj potrebna: — opozoril jih bo na boj, ki ga bje človeško delo z mrzlo grudo, človek — kronastvarjenje s kapitalizmom in njegovimi sebičnimi, brezsrčnimi zastopniki. Da bo pa ljudstvo moglo govoriti, se mora preje vzajemno zdraviti. Žuljave roke sklenite se! Srca utripajoča pod obnošenji, od dela zaprašenimi srajcami, združite se!

To je naše geslo in če se uresniči, bo vstala vrsta mož, katera bo vzbudila spoštovanje vsem dobromiselnim in strah vsem — ničemer-nikom. Trpin se bo ogreval ob bratskem trpinovem srecu, ljubezen, sveta moč, katere sedaj ne pozna, mu bo zopet napolnila prsi in zarja veselih nadej mu bo vdihnila novo življenje v utrujene ude.

To so besede, ki ne vsebujejo nobenega dvoma, da se delovno ljudstvo samostojno združi, in združeno samo vodi borbo za spremembo družabnega reda v smislu pravičnosti in vrednote delovnega človeka. Danes vlada med

Toda vse to naši zvezi ni škodilo in tudi ne bo.

Občni zbor je to jasno pokazal. Toli-kega navdušenja za zvezo in njena načela še ni bilo nikoli. Kakor se pri mlačvi loči čisto zrno od plev, kar je potrebno, tako se tudi v tej borbi lo-čijo čisti značaji.

Kar je za delavsko dobro ime koristno. Jugoslovanska strokovna zveza, še ni nikogar zavajala k nezvestobi do njegove organizacije. Nasprotno pa vemo, da so se mnogi trudili za od-pad od JSZ.

Kdor je neznačajan v načelih in stremi le po materiji, ne bo nikdar in nikjer zanesljiv! Čednost krščan-skega socialista mora pa biti junaštvo v obrambi na-čel in poštenja. Občni zbor JSZ je pokazal, da se je zveza in njeno članstvo izoblikovalo prav v teh vprašanjih do visoke popolnosti. Zato se ni bati kakega razsula. Dr. J. E. Krek je večkrat poudarjal: gorje onim, ki se zanašajo na druge bolj kot na sebe; ti bodo šli v pozabnost, kakor hitro iz-gine njih opora. Jugoslovanska strokovna zveza ni osamljena. Ona ima v Jugoslaviji in drugih državah polno prijateljev. Je članica krščanske med-narodne organizacije v Utrechtu, ima tudi zveze s francoskimi krščanskimi delavci in tudi v Ameriki ima mnogo prijateljev. Mladina je prihodnost! Tudi tu ima organizacija svoje dobro stališče. Tako da je prihodnost zava-rovana. Mladina v svojem krogu de-luje uspešno in obnavlja vrste zaved-no delavnih članov, starejši pa drže organizacijo z vsemi pripomočki v svojih krepkih rokah. Krščansko so-cialistično delavstvo hoče ostati zve-sto svojim načelom in borbi za boljši družabni red. To je dokazal vsem zad-nji občni zbor!

Naj napišem še enkrat Krekovo na-čelo iz leta 1898: »V političnem pogledu si ohranjamo svojo popolno nezavisnost od kakršnega koli lista, društva, odbora ali stranke.« Čuj nas, veliki prijatelj in učitelj! Tvoji učenci smo Ti tudi v tem vprašanju zvesti, ker vemo, da po kompromis-nih potih ne moremo nikoli doseči dobrega uspeha!

Jože Gostinčar, minister v p.

Gorje vam, slepi vodniki, ki pravite: Če kdo prispeže pri templju, ni nič, če pa kdo prispeže pri tempeliskem zlatu, je vezan. Neumneži in slepci! Kaj je vendar več, zlato ali tempelj, ki zlato posvečuje? In če kdo prispeže pri oltarju, ni nič, če pa kdo prispeže pri daru, ki je na njem, je vezan. Slenci! Kaj je vendar več, dar ali oltar, ki dar posvečuje? Kdor torej prispeže pri oltarju, prispeže pri njem in pri vsem, kar je na njem; in kdor prispeže pri temp-lju, prispeže pri njem in pri tistem, ki prebiva v njem; in kdor prispeže pri ne-bu, prispeže pri prestolu božjem in pri tistem, ki sedi na njem. (Mt. 23, 16, do 23. vrst.)

Nove knjige

Ivan Bratko: »Gibanje cen in naše kmetijstvo. Ponatis iz »Obzorij« II. 1939. Mladi slovenski publicist, ki mu je kmečko vprašanje posebno blizu, je napisal pomembno brošuro o kmeč-kem gospodarstvu. Zbral je zelo mno-go gradiva. Zaključki so porazni. Cene kmečkim pridelkom so grozotno padle, globoko pod resnično vrednost, dočim so izdatki (petrolej, železo, sol itd.) ostali na isti višini ali še na-rastli (davki). Vsakomur, ki knjižico pazno prečita, bo že po nekaj straneh jasno, da tako »gospodarstvo« pelje nujno v polom in katastrofo. Poglavlje zase so posredniki, ki od kmeta kupujejo za slepo ceno, ker do konca izrabijo njegovo revščino in potrebo, prodajajo pa za dvakratno ceno. Naj-bolj kričeč problem so Haložani, ki prodajajo vino posredniku za 2 din, mnogokrat še ceneje, vendar njegova cena naraste na 8—14 din. Najbolj zgovorno priča kmečkega propada, pa

prevozniku, jo mora poslati za Vami na svoje stroške. Če tega ne stori, ga takoj tožite. Povrniti Vam bo moral tudi zamujeni zaslužek pri novem mojstru, ker Vas brez knjižice novi mojster ne more zaposlovati in je Vaš bivši mojster kriv, da jo ne morete predložiti.

so suhe številke, kmečki proračuni sami.

Razprava je prav za prav samo odlomek onega velikega vprašanja, ki nas muči iz dneva v dan: kje so vzroki? In kje je rešitev? Pomoč in sicer takojšnja in korenita je nujno potrebna. Najprej pa je treba dati pridelkom vrednost, ki jim gre. Če pa je to nemogoče, naj padejo sorazmerno s pridelki tudi cene potrebščin, ki jih kmet kupuje.

Čeprav razprava direktno ne posega v naše delavsko vprašanje, vendar se nam zdi nujno, da delavec, ki hoče poznati svoj problem do konca in prav, spozna tudi položaj svojega bližnjega, položaj Slovenije kot take.

Organizacija grafičnega delavstva v Sloveniji. Anton Strekelj je napisal ob 70 letnici strokovne organizacije slovenskih grafičnih delavcev in delavk »zlato knjigo« njihovega dela, prizadevanja in hotenja. Na lepo ure-jenih straneh je nanizana vsa lepa zgodba borbe za pravice, zgodba strokovnega, kulturnega in gospodarskega dela najstarejše slovenske delav-ske organizacije. Knjiga je bogato ilustri-rana in je kot takšna važen do-kument v zgodovini delavskih strokovnih organizacij v Sloveniji.